

Зоряна КУПЧИНСЬКА

Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка

УДК 821.161.2'373.23'373.45:930.2(560)"1681"

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vpl.2024.76.12589>

УКРАЇНСЬКА АНТРОПОНІМІЯ XVII ст. У МАЛОВІДОМОМУ ТУРЕЦЬКОМУ ІСТОРИЧНОМУ ДЖЕРЕЛІ. V.

Резюме. Статтю присвячено дослідженню українських антропонімів XVII ст., які засвідчені в маловідомому турецькому історичному джерелі *Дефтер Муфассал 1681 року*. Простудійовано власні назви людей лише на **К – Konstan**. Метою статті є аналіз власних назв, засвідчених у *Дефтері Муфассали 1681 року*. Щоб досягти мети, визначено такі завдання: 1) ознайомити читача з маловідомою турецькою історичною пам'яткою *Дефтером Муфассалом 1681 року*; 2) виокремити українські антропоніми XVII ст.; 3) здійснити аналіз власних назв людей та порівняти їх із сучасним українським антропоніміконом; 4) виявити ті оніми, які на сучасному етапі не зафіксовані. У статті використані описовий метод і методи аналізу та систематизації. Давні антропоніми, виокремлені з історичного джерела, – додаткове джерело антропонімікону, який функціонував на території України у XVII ст. Власні назви людей, що репрезентовані в *Дефтері Муфассали 1681 року*, свідчать про давність таких онімних утворень, адаптацію запозичених імен на україномовному ґрунті. Практична цінність статті полягає в тому, що виявлені та проаналізовані власні назви людей поповнили загальнослов'янський антропонімікон. Встановлено особливості антропонімії, виділеної з турецької пам'ятки *Дефтер Муфассал 1681 року*. Це історичне джерело засвідчує функціонування прізвищ в Україні наприкінці XVII ст.; репрезентований список антропонімів на **К – Konstan** підтверджує, що у XVII ст. був широкий реєстр запозичених власних імен, які адаптувалися на українському мовному ґрунті; констатовано великий спектр різноманітних суфіксів, за допомогою яких творилися похідні імена/прізвиська/прізвища.

Ключові слова: антропонімія, запозичені імена, твірна основа, власні назви людей, *Дефтер Муфассал 1681 року*.

UKRAINIAN ANTHROPNYMS OF THE 17TH CENTURY IN A LITTLE-KNOWN TURKISH HISTORICAL SOURCE. V.

Abstract: The article is intended to study Ukrainian anthroponyms of the 17th century, which are recorded in the little-known Turkish historical source *Defter Mufassal of 1681*. The proper names of people starting with **K – Konstan** have been investigated into. The objective of the article is to analyze the proper names recorded in *Defter Mufassal of 1681*. To achieve the objective, the following tasks are defined: 1) to acquaint the reader with the little-known Turkish historical monument *Defter Mufassal of 1681*; 2) to separate Ukrainian anthroponyms of the 17th century; 3) to analyze the proper names of people and compare them with the modern Ukrainian anthroponymicon; 4) to identify those onyms that are not recorded at the present stage. The descriptive well analysis and systematization methods are used in the study. Ancient anthroponyms, extracted from a historical source, are an additional source of the anthroponymicon, which functioned in the territory of Ukraine in the 17th century. The proper names of the people entered into *Defter Mufassal of 1681* testify to the antiquity of such onymic formations, the adaptation of borrowed names on Ukrainian-language grounds. The practical value of the article is that the discovered and analyzed proper names of people supplemented the All-Slavic anthroponymicon. As a result of the investigation, the peculiarities of anthroponyms isolated from the Turkish monument *Defter Mufassal of 1681* have been established. In particular, this historical source testifies to the functioning of surnames in Ukraine in the late 17th century. The

represented list of anthroponyms on **K – Konstan** confirms that there was an extensive register of borrowed proper names, which were adapted on the Ukrainian language basis; a wide range of suffixes with the help of which derived names/surnames were created have been established.

Keywords: anthroponymy, borrowed names, creative stem, proper names of people, *Defter Mufassal of 1681*.

Антропонімікон формувався впродовж багатьох століть. Досліджуючи власні назви людей у діахронії, науковці повинні опиратися на історичні джерела, однак не вся джерельна база оприлюднена до сьогодні. Є такі пам'ятки історії, які постають з небуття і на сучасному етапі. Поява нових джерел інформації, зокрема історичної пам'ятки XVII ст. *Дефтера Муфассала 1681 року*, сприяє оприлюдненню та вивченню твірних основ антропонімів, засвідчених у ній. В українській антропоніміці¹ є низка досліджень, у яких репрезентовано історичні прізвищеві назви людей, однак залишається поза увагою значний масив антропонімів, що «приховані» в маловідомих пам'ятках, до яких належить *Дефтер Муфассал 1681 року*. Саме історична антропонімія свідчить про діахронну тяглість власних назв, тому важливим завданням сучасної ономастики є створення вичерпного банку антропонімів, які функціонують тепер і засвідчені в минулому.

Одним із важливих завдань сучасної ономастики є створення повного переліку власних назв, які функціонують/функціонували в українському онімному просторі. Це можна зреалізувати засобами лексикографічного опису. Українська лексикографія має значні напрацювання в царині антропонімії². Вагомим внеском у вирішення проблеми формування повного банку антропонімів є праці

¹ Р. І. Осташ, *До походження прізвищевих назв Реєстру (Спроба етимологічного словника). Реєстр Війська Запорозького 1649 року: транслітерація тексту*, Київ : Наукова думка, 1995, с. 517–567; С. М. Пахомова, *Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах: монографія, 2-е вид.*, Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2012, 344 с.; І. Д. Фаріон, *Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII–початку XIX ст. (з етимологічним словником)*, Львів, 2001, 371 с.; І. В. Єфименко, *Українські прізвищеві назви XVI ст.*, Київ, 2003, 168 с.; Л. О. Кравченко, *Прізвища Лубеничини*, Київ : Факт, 2004, 198 с.; В. В. Денисюк, *Антропоніми в українській історіографічній традиції другої половини XVII–XVIII ст.*, Київ : Міленіум, 2006, 203 с.; Л. Ящук, *Імена та імена-прізвиська розряду «potina personalia» як джерело прізвищевих назв Житомиричини XVI–XVII ст.*, Вісник Львівського університету. Серія філологічна, Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019, Вип. 71, част. II, с. 35–44.

² Ю. Редько, *Словник сучасних українських прізвищ* : у 2 т., Т. 1, Львів : НТШ, 2007, 720 с.; Т. 2, Львів : НТШ, 2007, 1438 с.; Л. Г. Скрипник, Н. П. Дзятківська, *Власні імена людей: словник-довідник*, Київ : Наукова думка, 2005, 334 с.; *Словник прізвищ : практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівецьчини)*, Чернівці : Букрек, 2002, 424 с.; О. Слюсар, *Словник буковинських прізвищ*, Чернівці : Рута, 2005, 432 с.; І. І. Трійняк, *Словник українських імен*, Київ : Довіра, 2005, 509 с.; І. Д. Фаріон, *Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII–початку XIX ст. (з етимологічним словником)*, Львів : Літопис, 2001, 371 с.; П. П. Чучка, *Прізвища закарпатських українців: історико-етимологічний словник*, Львів : Світ, 2005, 703 с.; П. П. Чучка, *Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник*, Ужгород : Ліра, 2011, 428 с.

В. П. Шульгача¹. Опрацювання індексу онімів *Дефтера Муфассала 1681 року* сприятиме поповненню українського антропонімікону в діяхронії.

Метою статті є аналіз власних назв, засвідчених у цьому маловідомому турецькому історичному джерелі. Щоби досягти мети, визначаємо такі **завдання**: 1) ознайомити читача з турецькою історичною пам'яткою *Дефтер Муфассал 1681 року*; 2) виокремити українські антропоніми XVII ст.; 3) здійснити аналіз власних назв людей і порівняти їх із сучасним українським антропоніміконом; 4) виявити ті оніми, які на сучасному етапі не зафіксовані. У статті використані описовий метод і методи аналізу та систематизації. Для аналізу обрано 120 антропонімів на **К – Konstan**.

Ця стаття є продовженням низки досліджень онімікону, який почерпнуто з історичної пам'ятки *Дефтер Муфассал 1681 року*².

Дефтер Муфассал 1681 року – турецька історична пам'ятка, яка уможливило вивчення соціально-економічних і певною мірою політичних відносин в Османській імперії (Порті) починаючи з XV ст. Це – докладні переписи (*mufassal* у перекладі означає «докладний») провінцій імперії – *еялетів* (*eyalet*), які містять назви міст (*kal'e*), містечок (*varoş*), сіл (*kariye*), відомості про підвладне, головню християнське, населення (*re'aya*), що повинно було сплачувати податки й різні додаткові побори натурою й готівкою³. У Порті традиційно документацію вели турецькою мовою, але арабською графікою.

Пам'ятку оприлюднив відомий польський історик Даріуш Колодзейчик. У своєму виданні *The Ottoman Survey Register of Podolia (ca. 1681). Defter-i Mufassal-i Eyalet-i Kamaniçe* (Part I: Text, Translation, and Commentary, Kyiv – Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press for the Harvard Ukrainian Research Institute, 2004. 672 p., 6 maps.) вчений (він укладач та автор коментарів) подав текст Муфассала сучасною турецькою мовою, транскрибуючи латинкою.

Науковий інтерес представляє також *Дефтер Кам'янецького еялету*, що фундував у 1672–1699 рр. на території Подільського воєводства внаслідок того, що Польща за Бучацьким мирним договором 1672 р. цією землею поступилася Порті. Про це йдеться в монографії Д. Колодзейчика⁴, цінність якої, як зазнача-

¹ В. П. Шульгач, *Нариси з праслов'янської антропонімії*, Ч. I–VI, Київ : Довіра, 2008–2019.

² З. О. Купчинська, *Дефтер Муфассал 1681 року – унікальне джерело українського онімікону*, [у:] Студії з ономастики та етимології. 2019–2020, відп. ред. В. П. Шульгач, Київ, 2021, с. 124–144; З. О. Купчинська, *Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі*, Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія, 2021, вип. 1 (45), с. 281–289; З. О. Купчинська, *Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. III*, [у:] Студії з ономастики та етимології. 2021–2022, відп. ред. В. П. Шульгач, Київ, 2022, с. 118–132; З. О. Купчинська, *Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. IV*, Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія, 2022, вип. 1(47), с. 167–179.

³ М. Крикун, *Подільське воєводство у XV–XVIII століттях. Статті і матеріали*, Львів : НТШ, 2011, с. 603.

⁴ D. Kołodziejczyk, *Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672–1699*, Warszawa : Oficyna Wydawnicza «Polczek» Polskiego Czerwonego Krzyża, 1994, 264 s.

ють рецензенти цієї книги, зумовлена тим, що автор у науковий обіг увів турецькі рукописні джерела й обґрунтував низку історичних питань, що стосуються Поділля 1672–1699 рр.¹

Про рукопис *Дефтера Муфассала 1681 року*, його частини, палеографічні особливості, його укладачів тощо уже йшлося в окремих публікаціях².

Текст *Дефтера Муфассала* – це описи міст та сіл Кам'янецького, Меджибізького, Барського та Язловецького санджаків. Особливу наукову вагу має довідковий апарат цього видання. Представлено десять таблиць, карти, глосарій, індекси антропонімів. Дуже інформативним серед додатків є конкорданс турецьких відповідників українським власним назвам. В *Індексі власних назв* подано чотири позиції: 1) транслітерація (запис латинкою того, як звучала назва); 2) арабське написання; 3) інтерпретація власної назви; 4) сторінка в *Дефтері*. У статті опускаємо арабський запис та потрактування цієї назви в Д. Колодзейчика, для нас дуже важливим є транслітероване українське звучання антропоніма. Ми не можемо бути абсолютно впевненими в тому, що цей запис української власної назви правильний, але переконані, що затранскрибовані форми антропонімів максимально наближаються до реального звучання цих онімів у XVII ст. Доказом цього є: 1) сучасні відповідники-пропріативи; 2) похідні форми від зафіксованих в *Дефтері* антропонімів. Тому, аналізуючи український антропонімікон цього історичного турецького джерела, будемо обов'язково зважати на цих два аспекти. Назви, що не виявлені на сучасному етапі, які ми фактично гіпотетично відтворюємо, позначаємо *.

Кабан [303] (Кабан < апелятив кабан (запозичення з тюркських мов (ЕСУМ II, 330). Сьогодні засвідчено понад тисячу одиниць такого прізвища і похідні: Кабаненко, Кабанюк, Кабанчук, Кабанник, Кабанченко. <https://ridni.org/karta/>.

Качіленко [89] (*Качіленко/*Качиленко (< Качіло/Качило + -енк(о) < кач- (< качати) + -ил(о) (пор. Колотило, Топило (Редько 2023, 273)). Жодного варіанту цього антропоніма сьогодні на карті України нема, однак споріднені назви функціонують (пор. Качило, Качилов, Качілов, Качилин). <https://ridni.org/karta/>.

Качіну [72] (*Качіній/*Качиній (< Качін/Качин + -ій (пор. Криклій, Палій, Бедрій, Чолій) (Редько 2023, 281–282) < Кача + -ін/-ин (пор. Николин, Хомин (Редь-

¹ A. Dziubiński, *Recenzja ks.: Dariusz Kołodziejczyk, Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672–1699, Warszawa, 1994, 264 s., Przegląd Historyczny, 1995, N 86/1, s.107–111; Z. Wójcik, Recenzja ks.: Dariusz Kołodziejczyk. Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672–1699, Warszawa, 1994. 264 s., „Kwartalnik Historyczny” 1995, rocz. СІІ, s. 3–4; М. Крикун, Рец. на кн.: Dariusz Kołodziejczyk. Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672–1699. Warszawa, 1994. 264 s., Вісник Львівського університету. Серія історична, Львів, 1998, вип. 33, с. 290–295.*

² З. О. Купчинська, *Дефтер Муфассал 1681 року – унікальне джерело українського онімїкону*, [у:] Студії з ономастики та етимології, 2019–2020, відп. ред. В. П. Шульгач, Київ, 2021, с. 124–144; З. О. Купчинська, *Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі*, Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія, 2021, вип. 1 (45), с. 281–289; З. Купчинська, *Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. IV*, Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія, 2022, вип.1 (47), с. 167–179.

ко 2023, 193). Можна, очевидно, кореневе кач- пов'язувати із дієсловом *качати*. У сучасному українському антропоніміконі немає таких прізвищ, але є споріднені назви. <https://ridni.org/karta/>.

Kačmarus [320] (*Качмарус (< Качмар + -ус (пор. Димус, Ходус (Редько 2023, 314) < апелятив качмар = корчмар (Ред. I, 448)). На сучасному етапі такого прізвища не засвідчено, проте маємо велику кількість споріднених (Качмар, Качмарик, Качмарук, Качмарчук тощо). <https://ridni.org/karta/>.

Kaçur [185, 367] (Качур < апелятив качур = селезень (Ред. I, 449)). Прізвище в Україні сьогодні поширене, маємо майже п'ять тисяч його носіїв і чимало похідних (Качура, Качурак, Качуряк, Качірка, Качурко, Качурченко тощо). <https://ridni.org/karta/>.

Kalınık [54, 145] (Калінік/Калиник (< Каленик/Калиник (Тр., 163)). Обидва варіанти власної назви маємо у сучасному антропоніміконі. <https://ridni.org/karta/>.

Kalıta [185] (Каліта/Калита (< апелятив калита = гаманець (Ред. I, 429)). Сучасне прізвище Калита має на сучасному етапі майже три тисячі носіїв. <https://ridni.org/karta/>.

Kalturık [278] (*Кал(ь)турнік/*Кал(ь)турник (< Кал(ь)турний + -ік/-ик (пор. Білик, Масник (Редько 2023, 270)) < Кал(ь)тур + -н (пор. Гарматний, Хуторний (Редько 2023, 183)) < Кал(ь)т (Ред. I, 431) + -ур (пор. Мамчур, Шептур (Редько 2023, 314)). Жоден варіант антропоніма не зберігся до сьогодні.

Kamilo [27–28] (*Каміл(ь)о (< Каміл(а) ? (Тр., 165)). Про такі зменшені форми імен веде мову В. Сімович, зазначаючи, що вони почали виникати в західній частині України у XV сторіччі. Вони склалися, на його думку, під впливом інших власних імен на -о, паралельно до жіночих здрібнених власних імен на -я. Справа в тому, що в українській ономастиці є декілька імен із спільним пнем для чоловіків і жінок (Антін – Антоніна, Олександр – Олександра), і треба думати, що ймення на -ьо виринули насамперед у тій групі чоловічих імен на основі такої асоціації чи пропорції: Зіновія – Зіновій = Зінька – Зінько = Зіня – Зіньо. Ця думка В. Сімовича досить переконлива (Редько 2023, 291). На сучасному етапі такого антропоніма не засвідчено, однак маємо похідні (Камілов, Каміловкін). <https://ridni.org/karta/>.

Kandedenko [88] (*Кандеденко (< Кандид/Кандидій (Тр., 165) + -енк(о) (пор. Адаменко, Власенко (Редько 2023, 253)). На сучасному етапі антропоніма Кандеденко не засвідчено, маємо споріднене Кандедалова. <https://ridni.org/karta/>.

Kapıtenko [263] (Капітенко/Капитенко (< Капитон/Капит (Тр., 165–166) + -енк(о)). Обидва варіанти прізвища зафіксовані й на сучасному етапі.

Kapleř [114] (*Каплеш (< Капля + 1) -еш? (пор. -ешк(о) Бобешко, Кривешко (Редько 2023, 266); 2) -иш (пор. Гладиш, Кутиш (Редько 2023, 280)). На сьогодні прізвища Каплеш не засвідчено, маємо варіант Каплиш у сучасному українському антропоніміконі та похідні. <https://ridni.org/karta/>.

Karař [186, 359] (Караш (< Кара (< 1) апелятив кара = покарання, покута; 2) апелятив тюркського походження kara = чорний (Чуч., 250)) + -аш (пор. Федаш, Худаш (Редько 2023, 241). У сучасному українському антропоніміконі таке прізвище функціонує. <https://ridni.org/karta/>.

Karçın [233] (*Карчімін/*Карчимин (< польський апелятив *karczemny* = корчешний, шинковий (Ред. I, 443)). Такі форми оніма занепали. <https://ridni.org/karta/>.

Karp [143] (Карп (< 1) Карп(о) (Тр., 167); 2) апелятив *карп*). Таке прізвище функціонує й сьогодні. <https://ridni.org/karta/>.

Kasanenko [280] (*Касаненко (< Касян (Тр., 168) + -енк(о)). Прізвища Касаненко нема в сучасному антропоніміконі України, а є Касяненко. <https://ridni.org/karta/>.

Kasdenko [113](*Касденко (< Каст(а) (Тр., 168) + -енк(о)). Такий антропонім сьогодні втрачений. <https://ridni.org/karta/>.

Kasımçenko [169] (*Касімченко/*Касимченко (< Касімко/Касимко + -енк(о) < Касім/Касим (Ред.І, 443) + -к(о) (пор. Наумко, Федько (Редько 2023, 289)). Обидва варіанти прізвища втрачені, однак є багато споріднених антропонімів із арабським запозиченим іменем Касим. <https://ridni.org/karta/>.

Kasper [246] (Каспер (< Каспер/Гаспар (із грецької Gasparēs [y:] <https://lexicography.online/onomastics/superanskaya>). На карті України маємо прізвище Каспер та споріднені антропоніми. <https://ridni.org/karta/>.

Kasperek [320] (*Касперек (< Каспер/Гаспар (із грецької Gasparēs) + -ек (пор. Бичек, Бурачек, Євтушек <https://uk.wiktionary.org/>). На сьогодні в Україні такий антропонім утрачений.

Kasperenko [175] (*Касперенко (< Каспер/Гаспар (із грецької Gasparēs) + -енк(о)). На сучасному етапі такого прізвища нема в українському антропоніміконі.

Kasrayrad [232] (*Касрайрад (< походження оніма затемнене, можливо, це пов'язано з помилковим записом у пам'ятці. Скидається на те, що ця назва складна).

Kastor [118] (*Кастор (< Кастор/Касторій (Тр., 168)). Омонімного прізвища на сучасному етапі нема, однак є споріднені антропоніми. <https://ridni.org/karta/>.

Kasyan [58, 65, 81, 82, 96, 100, 111, 118, 121, 123, 133, 159, 164, 241, 336, 347, 353] (Касян (< Касян (Тр., 168)). Таке прізвище функціонує на сучасному етапі, маємо чимало похідних: Касянов, Касянюк, Касяник, Касячук тощо. <https://ridni.org/karta/>.

Kaşan [116] (Кашан (< 1) Касян (Тр., 168) Палаталізація **с** в **ш**, очевидно, відбулася під впливом **ј**; 2) Каша (< апелятив каша) + -ан (пор. Кишкан, Лозан (Редько 2023, 233)). Таке прізвище функціонує сьогодні, є похідні. <https://ridni.org/karta/>.

Kaşım [135] (*Кашім/*Кашим (< 1) Касім/Касим (Ред.І, 443); 2) Каша (< апелятив каша) + -им (пор. Борим, Гудим (Редько 2023, 273–274)). На сьогодні засвідчені лише похідні від цього антропоніма (Кашимов). <https://ridni.org/karta/>.

Kaşırenko [185] (Кашпіренко/Кашпиренко (< Каспер/Гаспар (із грецької Gasparēs) + -енк(о)). Обидва варіанти цієї власної назви зафіксовані в Україні. <https://ridni.org/karta/>.

Kavka [277] (Кавка (< апелятив кавка = галка). На сьогодні є майже 800 носіїв такого прізвища. <https://ridni.org/karta/>.

Kazemir [268] (Каземір/Каземир (< Казимир (Тр., 162)). Таке прізвище маємо в сучасному українському антропоніміконі, є похідні. <https://ridni.org/karta/>.

Kazimij [328] (*Казімії/*Казимій (< Казим + -ій (пор. Дачій, Стецій (Редько 2023, 282) (< Казимир (Тр., 162)). У доступних джерелах не вдалося виявити на сучасному етапі ці антропоніми.

Kınav [299] (*Кінав/*Кинав (< можливо, ця назва пов'язана з наступною). Сьогодні такої назви нема. <https://ridni.org/karta/>.

Kınaver [58–60, 186] (*Кінавер/*Кинавер < апелятив кін-авер у перекладі означає розгніваний, войовничий¹. У сучасному антропоніміконі України цих антропонімів нема.

Kırıçko [275] (Кірічко/Киричко (< Кіріч/Кирич + -к(о) < Кір/Кир + -іч/-ич < Кір/Кир)). Обидва варіанти функціонують в сучасній Україні <https://ridni.org/karta/>.

Kırık [93, 231, 276, 364] (Кірік/Кирик (< Кирик (Тр., 173)). Омонімне прізвище поширене в Україні, є засвідчено 2323 його носіїв, чимало похідних. <https://ridni.org/karta/>.

Kırıkura [185] (*Кірікура/*Кирикура (< Кіріч/Кирич + -ур(а) (пор. Стахура, Яцура (Редько 2023, 313)). Обидва антропоніми на сьогодні втрачено.

Kırilo [178] (Кіріло/Кирило (< Кирило (Тр., 173)). І як ім'я, і як прізвище на сьогодні цей антропонім функціонує. <https://ridni.org/karta/>.

Kırivenki [359] (*Кірівенкі/*Киривенки (< Кірів(л)/Кири(л) + -енк(о) < Кирило (Тр., 173)). Правдоподібно, форма множини свідчить, що в *Дефтері* записано цілу родину Кіріл(в)енків/Кирил(в)енків. Прізвищ Кірівенко/Киривенко на сучасному етапі не засвідчено, однак антропонім Кириленко має понад 10 тисяч носіїв. <https://ridni.org/karta/>.

Kırivonos [301] (*Кірівонос/*Киривонос; правдоподібно, запис цього антропоніма zdeформований, походить, очевидно, від «кривий ніс», в сучасному антропоніміконі цих прізвищ нема, однак маємо понад чотири тисячі носіїв прізвища Кривонос. <https://ridni.org/karta/>.

Kırırlıo [363] (*Кірріло/*Киррило (< Кирило (Тр., 173)). Цей фонетичний варіант сьогодні відсутній.

Kıryakun [72] (*Кірякун/*Кирякун (< Кир'як (Тр., 173) + -ун (пор. Павлун, Федун (Редько 2023, 313)). Таких прізвищ на сучасному етапі нема на карті України, але є споріднені антропоніми. <https://ridni.org/karta/>.

Kıfa [48, 58, 97, 165, 340] (Кіфа/Кифа (< Кіфа/Кифа (Тр., 175)). Прізвища Кіфа і Кифа сьогодні мають своїх носіїв. <https://ridni.org/karta/>.

Kıfor [38, 40, 46, 88?, 94, 100, 102, 126] (Кіфор/Кифор (< 1) Кіфа/Кифа (Тр., 175)) + -ор(а) (пор. Феджора, Габора (Редько 2023, 295); 2) усічення від Никифор (Тр., 250–151)). Обидва прізвища належать до сучасного антропонімікону України. Існує чимало споріднених власних назв. <https://ridni.org/karta/>.

Kıforıy [170] (*Кіфорій/*Кифорій (< усічення від Никифор (Тр., 250–151) + -ій (пор. Карпій, Кузій (Редько 2023, 282)). На сьогодні такі прізвища не існують на території України. <https://ridni.org/karta/>.

Kıfus [89] (*Кіфус/*Кифус (< Кіфа/Кифа (Тр., 175) + -ус (пор. Гринус, Дмитрус (Редько 2023, 282)). У сучасному українському антропоніміконі обидва варіанти втрачені.

Kıp [226] (*Кіп/*Кип (< від усіченого Кіфа/Кифа (Тр., 175)). На сьогодні носіїв прізвищ *Кіп/*Кип нема, але багато похідних: Кіпа, Кипа, Кипич, Кипень тощо. <https://ridni.org/karta/>.

¹ Farsça-Türkçe Lûgat, فرهنگ فارسی, *Yazan Arif Etik. Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Farsça Öğretmeni*, İstanbul: Salâh Bilici Kitabevi Yayınları, 1968, с. 351.

Kipenko [109] (Кіпенко/Кипенко (< Кіп/Кип + -енк(о) < від усіченого Кіфа/Кифа (Тр., 175)). І Кіпенко, і Кипенко є на сучасній карті України. <https://ridni.org/karta/>.

Kirelenko [55] (Кіренленко/Киреленко (< Кирило (Тр., 173) + -енк(о)). Маємо на сучасному лише кілька носіїв фонетичних варіантів Кіренленко/Киреленко прізвища Кириленко (10678 од.) <https://ridni.org/karta/>.

Kirenko [118] (Кіренко/Киренко (< Кір/Кир + -енк(о)). І Кіренко, і Киренко є на сучасній мапі України. <https://ridni.org/karta/>.

Kirilo [32, 33, 76, 92, 147, 155, 314, 298] (Кіріло/Кирило (< Кирило (Тр., 173)). Обидва прізвища є на сьогодні. <https://ridni.org/karta/>.

Kiryak [92, 172] (Кіряк/Киряк (< Кир'як (Тр., 173)). На сучасному етапі є кілька носіїв обидвох варіантів прізвища. <https://ridni.org/karta/>.

Kirin [277] (Кірін/Кирін (< 1) Кирін (Тр., 175); 2) Кір(а)/Кир(а) + -ин (пор. Химин, Хомин (Редько 1966, 93)). Є незначна кількість носіїв цих варіантів прізвища.

Kiryus [91] (*Кірюс/*Кирюс (< Кирій (Тр., 173) + -ус (пор. Димус, Ходус (Редько 2023, 314)). Ці варіанти у сучасному антропоніміконі не зафіксовані.

Kistun [363] (Кістін/Кистин (< Кість(я) + -ин (пор. Кудрин, Кузин (СПЧ, 196) < Костянтин/Кость/Кість (Тр., 182)). Обидва варіанти засвідчено на мапі сучасної України. <https://ridni.org/karta/>.

Klim [41, 49, 55, 62, 121, 135, 142, 153, 159, 168, 237, 249, 327, 331–32, 334, 340] (Клім/Клим (< Клим (Тр., 177–178)). Носіїв прізвища Клим є понад три тисячі, Клім – лише 168 одиниць; маємо багато похідних від обидвох варіантів. <https://ridni.org/karta/>.

Klimarenko [178] (*Клімаренко/*Климаренко (< Клімар/Климар + -енк(о) < Клим + -ар (пор. Чоботар, Мухар (Редько 2023, 235–236)). У сучасному українському антропоніміконі нема такого прізвища, однак зафіксовано: Самуил Климаренко, Василь Климаренко. <https://ridni.org/karta/>.

Klimas [263] (Клімаш/Климаш (< Клім/Клим + -аш (пор. Кінаш, Михаш (Редько 2023, 241) < Клим (Тр., 177–178)). Обидва антропоніми функціонують на сучасному етапі.

Klimec [107] (*Клімеч/*Климеч/Клімець/Климець (< Клім/Клим + *-еч/-ець (пор. Іванець, Максимець (Редько 2023, 264) < Клим (Тр., 177–178)). Прізвище Климець зафіксовано, а Клімеч/Климеч ні, однак є похідні Кимечко. <https://ridni.org/karta/>.

Klimechenko [90, 314] (*Клімеченко/*Климеченко (< Клімеч/Климеч + -енк(о) < Клим (Тр., 177–178)). Обидва варіанти не збереглися до сьогодні.

Klimenko [90, 92, 107, 127, 264, 313, 318] (Кліменко/Клименко (< Клім/Клим + -енк(о) < Клим (Тр., 177–178)). В Україні майже тридцять вісім із половиною тисяч носіїв прізвища Клименко, а Кліменко – майже три тисячі. <https://ridni.org/karta/>.

Klimenovec [135] (*Кліменовеч/*Клименовеч/*Кліменовець/*Клименовець (< Кліменов/Клименов + -еч/-ець (пор. Климець, Корнієць (Редько 2023, 264) < Клімен/Климен + -ов (пор. Васьків, Захарків (Редько 2023, 189) < Клем/Клементій (Тр., 178)). Жоден із варіантів прізвища сьогодні не функціонує, однак маємо засвідчену споріднену назву Клименов. <https://ridni.org/karta/>.

Kliment [249] (*Клімент/*Климент (< Климент (Тр., 178)). Як прізвища ці антропоніми не функціонують, однак є чимало похідних: Клименов, Климентович, Климентій, Климентенко тощо. <https://ridni.org/karta/>.

Klimko [18, 88, 94, 133, 175, 231–32, 262, 328] (Клімко/Климко (< Клім/Клим + -к(о) (пор. Валько, Гнатко (Редько 2023, 288) < Клим (Тр., 177–178)). Обидва варіанти прізвища засвідчені, однак превалює Климко. <https://ridni.org/karta/>.

Klin [170, 181] (Клін/Клин (< очевидно, маємо справу з фонетичною помилкою у записі імені Клим (Тр., 177–178)). В Україні є кілька носіїв обох варіантів прізвища. <https://ridni.org/karta/>.

Klitas [89] (*Клітас/*Клитас (< Кліт/Клит + -ас (пор. Демидас, Курилас (Редько 2023, 236) < очевидно, маємо справу з фонетичною видозміною у записі імені Клет (Тр., 177)). У доступних джерелах не вдалося підтвердити існування таких прізвищ.

Kodosiy [121] (*Кодосій (< фонетично змінене Тодосій < Феодосій (Тр., 381)). На сьогодні ми не виявили прізвища Кодосій, але є 38 носіїв прізвища Кодос. <https://ridni.org/karta/>.

Kohud [358] (Когуд (< фонетично змінений апелятив діалектного *когут* = півень (СУМ IV, 207)). На сьогодні маємо двох носіїв такого прізвища.

Kokonko [279] (*Коконко (< правдоподібно, від апелятива *кокон* = шкаралупа (ЕСУМ II, 504) + -к(о) (пор. Головка, Соломко (Редько 2023, 288)). На сучасному етапі нам не вдалося виявити такого прізвища. <https://ridni.org/karta/>.

Kokor [173] (Кокор (< діалектне *кокор*, який став основою для утворення прикметника *кокірний* = привабливий (Ред. I, 492)). На сучасній мапі України є прізвище Кокор. <https://ridni.org/karta/>.

Kokorenko [98] (Кокоренко (< Кокор + -енк(о)). Засвідчено 10 носіїв такого прізвища.

Kokosta [322] (*Кокоста (< походження затемнене). У сучасному українському антропоніміконі нам не вдалося виявити такого прізвища, однак є такі фіксації: Йоанн Кокоста, Petri Kokosta, Kristiina Kokosta. <https://ridni.org/karta/>.

Kolak [146–47] (Колак (< 1) апелятив *колак* = кулак; 2) Коля + -ак (пор. < Андрійчак, Юрчак (Редько 2023, 226) < Микола (пор. Коляка, Коляко) (Тр., 229)). Сьогодні маємо 37 носіїв прізвища Колак. <https://ridni.org/karta/>.

Kolasko [300] (*Коласко (< Колас + -к(о) (пор. Валько, Гнатко (Редько 2023, 288) < Коля + -ас (пор. Коляс, Юрас (Редько 2023, 236)). Прізвища Коласко на сучасному етапі не засвідчено, однак є 95 носіїв антропоніма Коляско. <https://ridni.org/karta/>.

Kolatenko [110] (*Колатенко (< Колат + -енк(о) < Кола(я) + -ат (пор. Конат, Процев'ят (Редько 2023, 239) < Микола (Тр., 229)). Прізвище Колат функціонує на сучасному етапі, Колатенко – занепало. <https://ridni.org/karta/>.

Kolbasçık [327] (*Колбасчїк/*Колбашчик (< апелятив ков(л)баска (< ков(л)баса – запозичення з турецької *külbasti* (ЕСУМ II, 480) + -к(а) + -ик/-чик?). Про відмінниковий словотворчий тип із суфіксом -щик (-чик), який не був дуже поширений в українській, на відміну від російської та білоруської мов, писав

І. Ковалик¹. Матеріал *Дефтера* засвідчує лише один приклад такої агентивної назви. Саме таких прізвищ на сьогодні не зафіксовано, але маємо споріднені: Ковбас, Ковбаско, Ковбасюк (СПЧ, 179), Ковбашук. <https://ridni.org/karta/>.

Koldafiy [16] (*Колдафій (< походження оніма затемнене, можливо, це пов'язано з помилковим записом у пам'ятці. Можливо, твірна основа запозичена, однак формант -ій свідчить про україномовну адаптацію).

Koleçnik [94] (Колечнік/*Колечник (< Колечн(ий)/Колечн(ий) + -ік/-ик (пор. Колісник, Мечник (Редько 2023, 270) < апелятив коло/колесо? Важко категорично стверджувати, що це саме так, бо могла бути помилка в записі чи транслітерації, однак прізвище Колечник існує на мапі України. <https://ridni.org/karta/>).

Kolesty [185] (*Колестій (< Колест(а) + -ій (пор. Гулій, Зорій (Редько 2023, 283). Походження твірної основи затемнене, однак словотвірний суфікс засвідчує, що ця власна назва належить до українського антропонімікону. На сучасному етапі нема такого прізвища, але маємо споріднене Колестинська. <https://ridni.org/karta/>).

Kolndanko [249] (*Колінданко/*Колинданко (< Коліндан/Колиндан + -к(о) (пор. Музичко, Неділько (Редько 2023, 288) < Колінда/Колинда + -ан (пор. Куцан, Лисан (Редько 2023, 233) < польський апелятив *kolęda* = коляда (Ред.І, 495)). На сучасному етапі таке прізвище не зафіксоване. <https://ridni.org/karta/>).

Kolod [175] (*Колод/Колот (пор. (Колот, Колотило) <https://ridni.org/karta/>) (< 1) дієслово *колот-и-ти*; 2) апелятив *колода*). У сучасному антропоніміконі маємо прізвище Колот (понад 1000 од.), Колод – занепало. <https://ridni.org/karta/>).

Kolotan [308] (*Колотан (< очевидно, дієслівний корінь *колот-и-ти* + -ан. «Висловлюємо припущення, що суфікс -ан походить саме від пасивних дієприкметників минулого часу, які і стали моделлю для утворення прізвищ від іменникових і прикметникових основ» (Редько 2023, 234)). Таке прізвище не зафіксоване, є споріднені (Колот, Колотило). <https://ridni.org/karta/>).

Koltun [327] (Колтун (< апелятив ков(л)тун = жмут збитого волосся (СУМ IV, 206)). Прізвище Колтун на сучасному етапі є, однак більш поширеним є Ковтун (майже 25 тисяч носіїв). <https://ridni.org/karta/>).

Kolubanik [273] (*Колубанік/*Колубаник (< Колубан/Колубан + -ик (пор. Федик, Хомик (Редько 2023, 269)) < Колуб/Колуб + -ан (пор. Костан, Сухан (Редько 2023, 233)) < Колуб/апелятив *колуб?*). У сучасному українському антропоніміконі є Колуб, Колубай, Колубат, Колубатко, однак Колубаник не засвідчено. <https://ridni.org/karta/>).

Komarik [331] (Комарік/Комарик (< апелятив *комар* (= комаха) + -ик). І Комарик, і Комарік засвідчені на сучасному етапі як прізвища. <https://ridni.org/karta/>).

Komarıs [230] (*Комаріс/*Комарис (< апелятив *комар* (= комаха) + -ис (пор. Котис, Матис (Редько 2023, 276)). Ні один з варіантів не засвідчений сьогодні на мапі України. <https://ridni.org/karta/>).

Komarnıçıs [242] (*Комарнічіс/*Комарничис (< Комарніч/Комарнич + -ис (пор. Котис, Матис (Редько 2023, 276) < Комарн(ий)/Комарн(ий) + -іч/-ич (пор. Сини-

¹ І. І. Ковалик, *Питання іменникового словотвору в східнослов'янських мовах у порівнянні з іншими слов'янськими мовами*, Ч. І, Львів : Видавництво Львівського університету, 1958, с. 27–30.

чич, Чаплич (Редько 2023, 279) < Комар/Комар + -н (пор. Пасічний, Шклярний (Редько 2023, 149) < апелятив *комар* (= комаха)). Обидва варіанти прізвища занепали. <https://ridni.org/karta/>.

Komrat [230] (Комрат (< Конрад (Тр., 180), очевидно, запис був здійснений із незначними фонетичними відхиленнями. На сьогодні зафіксовано таке прізвище і його похідні. <https://ridni.org/karta/>.

Konaş [28?, 144, 159, 284, 300] (Конаш (Тр., 179) (< Кон (Тр., 179) + -аш (пор. Петраш, Юраш (Редько 2023, 241) < Конон). Таке прізвище виявлено в сучасному українському антропонімі, засвідчено його похідні. <https://ridni.org/karta/>.

Konaşenko [110] (Конашенко (< Конаш (Тр., 179) + -енк(о) < Конон). Таке прізвище сьогодні функціонує. <https://ridni.org/karta/>.

Konaşko [234] (Конашко (< Конаш (Тр., 179) + -к(о) (пор. Музичко, Неділько (Редько 2023, 288) < Конон)). На сучасному етапі цей онім засвідчено <https://ridni.org/karta/>.

Konaver [175] (*Конавер, можливо, ця назва пов'язана з Кінавер/Кинавер. Див. вище.

Konçar [273] (Кончар (< апелятив кончар = зброя. <https://slovnyk.ua/index>). На сьогодні функціонують прізвища Кончар, Кончаров, Кончаренко. <https://ridni.org/karta/>.

Kondaçenko [318] (*Кондаченко (< Кондак + -енк(о) < Конд(а) (< хорватське ім'я Кондрат (Чуч., 280)) + -ак (пор. Микитчак, Федорчак (Редько 2023, 226)). Таке прізвище не зафіксоване на сучасному етапі, є похідне Кондаченков. <https://ridni.org/karta/>.

Kondan [137, 236, 257, 258] (*Кондан (< Конд(а) (< хорватське ім'я Кондрат (Чуч., 280)) + -ан (пор. Луцан, Лисан (Редько 2023, 233)). Нам не вдалося виявити таке прізвище на сучасному етапі. <https://ridni.org/karta/>.

Kondanenko [110] (*Конданенко (< Кондан + -енк(о) < Конд(а) (< хорватське ім'я Кондрат (Чуч., 280)) + -ан (пор. Луцан, Лисан (Редько 2023, 233)). Такий антропонім сьогодні на території України не функціонує. <https://ridni.org/karta/>.

Kondanik [146] (*Конданік/*Конданік (< Кондан + -ік/-ик (пор. Федорик, Юрчик (Редько 2023, 269) < Конд(а) (< хорватське ім'я Кондрат (Чуч., 280)) + -ан (пор. Луцан, Лисан (Редько 2023, 233)). На сучасному етапі такого прізвища не зафіксовано. <https://ridni.org/karta/>.

Kondano [234] (*Кондано (< Кондан + -о (пор. Васьо, Федьо (Редько 2023, 291) < Конд(а) (< хорватське ім'я Кондрат (Чуч., 280)) + -ан (пор. Луцан, Лисан (Редько 2023, 233)). Такий антропонім втрачено. <https://ridni.org/karta/>.

Konderiçe [26] (*Кондеріче/*Кондериче. Походження назви затемнене, правдоподібно, через некоректний запис у пам'ятці. Очевидно, твірна основа пов'язана із хорватським іменем Кондрат (Чуч., 280).

Kondina [232] (Кондіна/Кондина < Конд(а) (< хорватське ім'я Кондрат (Чуч., 280)) + -ін(а)/-ин(а) (пор. Костина, Яцина (Редько 2023, 275)). Обидва варіанти прізвища функціонують і сьогодні. <https://ridni.org/karta/>.

Kondirad [75] (*Кондірад/*Кондирад (< хорватське ім'я Кондрат (Чуч., 280)). Обидва варіанти прізвища втрачені.

Kondra [164, 165] (Кондра (< Кондра/Кондрат/Кіндрат (Тр., 175–176)). Засвідчено 540 носіїв такого прізвища. <https://ridni.org/karta/>.

Kondrad [33, 50, 54–55, 57, 77, 101–02, 141, 145, 152, 159, 169, 185, 225, 232, 237, 274, 279, 357, 361] (Кондрад (< Кондрат/Кіндрат (Тр., 175–176)). На сучасному етапі маємо таке прізвище. <https://ridni.org/karta/>.

Kondras [231] (Кондрас (< Кондрас/Кондрат/Кіндрат (Тр., 175–176)). В українському антропоніміконі зафіксовано таке прізвище та його похідні. <https://ridni.org/karta/>.

Kondrat [228, 249, 264] (Кондрат (< Кондрат/Кіндрат (Тр., 175–176)). На сьогодні засвідчено і таке прізвище, і його похідні. <https://ridni.org/karta/>.

Kondreç [171] (*Кондреч/*Кондрець (< Кондр/Кондрат (Тр., 175–176) + -еч/-ець (пор. Василець, Климець (Редько 2023, 264)). У сучасному українському антропоніміконі таких прізвищ нема, але маємо такі фіксації: Augusta Kondretz, Helen Kondretz. <https://ridni.org/karta/>.

Kondro [131] (Кондро (< Кондро/Кондрат/Кіндрат (Тр., 175–176)). На сучасній мапі України зафіксовано таке прізвище і його похідні. <https://ridni.org/karta/>.

Kondruş [238] (*Кондруш (пор. Кондрушко (Тр., 176) (< Кондр/Кондрат (Тр., 175–176) + -уш (пор. Микуш, Петруш (Редько 2023, 318)). На сьогодні прізвища Кондруш не вдалося зафіксувати, однак є його похідні: Кондрушенко, Кондрушин тощо. <https://ridni.org/karta/>.

Koneç [145] (*Конеч/Конець (< Конон (Тр., 179) + -еч/-ець (пор. Іванець, Лазарець (Редько 2023, 264)). На сьогодні маємо 33 носіїв прізвища Конець, а Конеч не зафіксовано, однак є похідні, що засвідчують про його існування: Конечко, Конечук. <https://ridni.org/karta/>.

Konçar [210] (*Конічар/*Коницар (< Коніч(к)/Кониц(к) + -ар (пор. Козяр, Пічка (Редько 2023, 235) < Коніч(к)/Кониц(к) + -іч(к)/-ич(к) (пор. Воронич, Рибчич, Котик, Сомик (Редько 2023, 279, 269)). Ці антропоніми не збереглися, але маємо споріднені: Кониченко, Конічек, Конічук, Коничев, Конічик. <https://ridni.org/karta/>.

Konlan [135] (*Конілан/*Конилан (< Коніл(о)/Конил(о) + -ан (пор. Луцан, Лисан (Редько 2023, 233) < Конь/Конь + -ил(о) + (пор. Іванило, Решетило (Редько 2023, 273)). Обидва варіанти втрачені, але є споріднені: Конилов, Конилович, Конілець. <https://ridni.org/karta/>.

Konlenko [226] (*Коніленко/*Кониленко (< Коніл(о)/Конил(о) + -енк(о) < Конь/Конь + -ил(о) + (пор. Іванило, Решетило (Редько 2023, 273)). У сучасному українському антропоніміконі цих назв нема. <https://ridni.org/karta/>.

Konokpa [154] (*Конокпа (пор. Piotr Konokpa. <https://ridni.org/karta/>; Simon Konokpa, Andrzej Konokpa). У сучасному українському антропоніміконі такої назви не вдалося виявити, її походження затемнене. Можливо, семантика твірної основи пов'язана з апелюванням конопля. Можливий і помилковий запис у пам'ятці.

Kononko [88] (Кононко (< Конон (Тр., 179) + -к(о) (пор. Сидорко, Яремко (Редько 2023, 289)). На сьогодні є 202 носії цього прізвища. <https://ridni.org/karta/>.

Kononosraf [263] (*Кононосраф (< походження оніма затемнене, можливо, це пов'язано з помилковим записом у пам'ятці. Скидається на те, що ця назва складна).

Konopasenکو [225] (*Конопасенко (< 1) апелювання *конопас* = пастух (СинонімівУМ, 339); Конопас (пор. Козопас, Коновал, Конокрад) + -енк(о)). Нам не вдалося виявити на сучасному етапі такого прізвища. <https://ridni.org/karta/>.

Konotevka [308, 341] (*Конотевка (< конотувати = помічати (Гр.П, 278)) + -евк(а)). Такий онім на сьогодні занепав. <https://ridni.org/karta/>.

Konovec [359] (*Коновеч/Коновець (< Конов/Конов + -еч/-ець (пор. Зубець, Кабанець (Редько 2023, 265) < апелютив конов = горнятко (Гр.П, 278)). Лише прізвище Коновець збереглося до сьогодні. <https://ridni.org/karta/>.

Konovka [314] (Коновка (< апелютив *коновка* = відро (СУМ IV, 261)). На сучасному етапі є понад двісті носіїв такого прізвища. <https://ridni.org/karta/>.

Konrad [351] (Конрад (< Конрад (Ред. I, 503). На сучасній карті України засвідчено таке прізвище і похідні від нього. <https://ridni.org/karta/>.

Konstan [146] (Констан (< Константин/Костянтин (Гр., 182)). Такого оніма в сучасному українському антропонімії нема, але є похідні: Константюк, Констанчук тощо. <https://ridni.org/karta/>.

Висновки:

Турецька пам'ятка *Дефтер Муфассал 1681 року* засвідчує в Україні на кінець XVII ст. функціонування прізвищевих назв, які не завжди можемо чітко розмежувати з іменами чи прізвищами.

Репрезентований список антропонімів на **К** – **Konstan** підтверджує, що у XVII ст. існував широкий реєстр запозичених власних імен, які адаптувалися на українському мовному ґрунті.

Законстатовано великий спектр різноманітних суфіксів, за допомогою яких творилися похідні імена/прізвища/прізвищеві назви (-ак, -ан, -ар, -аш, -енк(о), -ець, -ик, -ил(о), -ин, -ич, -ій, -к(о), -ук та інші).

Більшість антропонімії належить до загальнослов'янського канонічного іменника, хоча засвідчено кілька відапелютивних назв (Kaban, Karp, Konovka).

Виявлено антропоніми із затемненим походженням твірних основ: Kasrayrad, Koldafiy, Konoposraf. Тут, звичайно, можемо аргументувати помилковими записами, адже ця пам'ятка XVII ст. написана турецькою мовою, але арабською графікою.

Зі 120 назв на **К** – **Konstan** засвідчено такі, які:

1) не виявлені на сучасному етапі, знаходимо їх у похідних назвах: **Kaçilenko** (*Качіленко/*Качиленко), **Kaçınıy** (*Качіній/*Качиній), **Kaçmarus** (*Качмарус), **Kalturñik** (*Кал(ь)турнік/*Кал(ь)турник), **Kamilo** (*Каміл(ь)о), **Kandedenko** (*Кандеденко), **Kapleş** (*Каплеш), **Karçimin** (*Карчімін/*Карчимин), **Kasanenko** (*Касаненко), **Kasdenko** (*Касденко), **Kasımçenko** (*Касімченко/*Касимченко), **Kasperek** (*Касперек), **Kasperenko** (*Касперенко), **Kasrayrad** (*Касрайрад), **Kastor** (*Кастор), **Kaşım** (*Кашім/*Кашим), **Kazimij** (*Казимій/*Казимій), **Kınav** (*Кінав/*Кинав), **Kınaver** (*Кінавер/*Кинавер), **Kırıkura** (*Кірікура/*Кирикура), **Kırıvenki** (*Кірівенкі/*Киривенки), **Kırıvonos** (*Кірівонос/*Киривонос), **Kırıro** (*Кіріро/*Киррило), **Kıryakun** (*Кірякун/*Кирякун), **Kıforiy** (*Кіфорій/*Кифорій), **Kıfus** (*Кіфус/*Кифус), **Kıp** (*Кіп/*Кип), **Kiryus** (*Кірюс/*Кирюс), **Klımarenko** (*Клімаренко/*Климаренко), **Klımeçenko** (*Клімеченко/*Климеченко), **Klımenoveç** (*Кліменовеч/*Клименовеч / *Кліменовець/*Клименовець), **Klıment** (*Клімент/*Климент), **Klıtas** (*Клітас/*Клитас), **Kodosiy** (*Кодосій), **Kokonko** (*Коконко), **Kokosta** (*Кокоста), **Kolasko** (*Коласко), **Kolatenko** (*Колатенко), **Kolbaşçık** (*Колбасчік/*Колбашік), **Koldafiy** (*Колдафій), **Kolesty** (*Колестій), **Kolındanko** (*Колінданко/*Колинданко), **Kolotan** (*Колотан), **Kolubanık**

(*Колубанік/*Колубаник), **Komaris** (*Комаріс/*Комарис), **Komarničis** (*Комарнічіс/*Комарничис), **Konaver** (*Конавер), **Kondačenko** (*Кондаченко), **Kondan** (*Кондан), **Kondanenko** (*Конданенко), **Kondanik** (*Конданік/*Конданик), **Kondano** (*Кондано), **Konderiče** (*Кондеріче/*Кондериче), **Kondırad** (*Кондірад/*Кондирад), **Kondreč** (*Кондреч/*Кондрець), **Kondruş** (*Кондруш), **Koniçar** (*Конічар/*Кониچار), **Konılan** (*Конілан/*Конилан), **Konılenko** (*Коніленко /*Кониленко), **Konokpa** (*Конокпа), **Kononosraf** (*Кононосраф), **Konopasenko** (*Конопасенко), **Konotevka** (*Конотевка). Їх налічуємо найбільше (понад 60 одиниць).

2) виявлені й у сучасному українському антропоніміконі: **Kaban** (Кабан), **Kaçur** (Качур), **Kalita** (Каліта/Калита), **Kalmık** (Калінік/Калиник), **Kapitenko** (Капітенко /Капитенко), **Karaş** (Караш), **Karp** (Карп), **Kasper** (Каспер), **Kasyan** (Касян), **Kaşan** (Кашан), **Kaşpirenko** (Кашпіренко/Кашпиренко), **Kavka** (Кавка), **Kazemir** (Каземір/Каземир), **Kiričko** (Кірічко/Киричко), **Kırık** (Кірік/Кирик), **Kırilo** (Кіріло/Кирило), **Kifa** (Кіфа/Кифа), **Kifor** (Кіфор/Кифор), **Kipenko** (Кіпенко /Кипенко), **Kirelenko** (Кіреленко/Киреленко), **Kirenko** (Кіренко/Киренко), **Kırilo** (Кіріло /Кирило), **Kiryak** (Кіряк/Киряк), **Kırım** (Кірін/Кирін), **Kistin** (Кістін /Кистин), **Klım** (Клім/Клим), **Klımaş** (Клімаш/Климаш), **Klımenko** (Кліменко/Клименко), **Klımko** (Клімко/Климко), **Klın** (Клін/Клин), **Kohud** (Когуд), **Kokor** (Кокор), **Kokorenko** (Кокоренко), **Kolak** (Колак), **Koltun** (Колтун), **Komarık** (Комарік/Комарик), **Komrat** (Комрат), **Konaş** (Конаш), **Konaşenko** (Конашенко), **Konaško** (Конашко), **Konçar** (Кончар), **Kondına** (Кондіна /Кондина), **Kondra** (Кондра), **Kondrad** (Кондрад), **Kondras** (Кондрас), **Kondrat** (Кондрат), **Kondro** (Кондро), **Kononko** (Кононко), **Konovka** (Коновка), **Konrad** (Конрад), **Konstan** (Констан). Серед них є утворені й від апелютивів, і ті, що семантично пов'язані з запозиченими власними назвами.

3) частково виявлені в сучасному українському антропоніміконі: **Klımeč** (*Клімеч/*Климеч/Клімець/Климець), **Kolečnik** (Колечнік/*Колечник), **Kolod** (*Колод/Колот), **Koneč** (*Конеч/Конечь), **Konoveč** (*Коновеч/Коновець).

List of abbreviations

ЕСУМ – *Etymologichnyy slovnyk ukrayins'koyi movy*: u 7 t., Kyiv : Naukova dumka, 1983–2012, T. I–VI // *Етимологічний словник української мови*: у 7 т., Київ: Наукова думка, 1983–2012, т. I–VI.

Ред. I – Red'ko Yu., *Slovnyk suchasnykh ukrainskykh prizvyshch* : u 2 t., T. 1, Lviv : NTSh, 2007, 720 s. // Редько Ю., *Словник сучасних українських прізвищ* : у 2 т., Т. 1, Львів, 2007, 720 с.

Ред. II – Red'ko Yu., *Slovnyk suchasnykh ukrainskykh prizvyshch*: u 2 t., T. 2, Lviv: NTSh, 2007, 1438 s. // Редько Ю., *Словник сучасних українських прізвищ*: у 2 т., Т. 2, Львів: НТШ, 2007, 1438 с.

Редько 2023 – Red'ko Yu., K. *Suchasni ukrayins'ki prizvyshcha (pokhodzhennya, slovotvir, поширення)*, Lviv : LNU im. Ivana Franka, 2023, 552 s. // Редько Ю. К., *Сучасні українські прізвища (походження, словотвір, поширення)*, Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023, 552 с.

СПЧ – *Slovnyk prizvyshch: praktychnyi slovozmınno-orfohrafichnyi (na materialı Chernivechchynu)*, Chernivtsi : Bukrek, 2002, 424 s. // *Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини)*, Чернівці : Букрек, 2002, 424 с.

ССинонімівУМ – Vusyk O. S., *Slovník synonymiv ukrajins'koyi movy : ponad 2500 synonymichnykh hnizd*, Ternopil' : Navchal'na knyha – Bohdan, 2013, 576 s. // Вусик О. С., *Словник синонімів української мови : понад 2500 синонімічних гнізд*, Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013, 576 с.

СУМ – *Slovník ukrajins'koyi movy : v 11 t.*, AN URSR. Instytut movoznavstva; za red. I. K. Bilodida, Kyiv, 1970–1980 // *Словник української мови : в 11 т.*, АН УРСР. Інститут мовознавства, за ред. І. К. Білодіда, Київ, 1970–1980.

Тр. – Триїняк І. І., *Slovník ukrainskykh imen*, Kyiv : Dovira, 2005, 509 s. // Трійняк І. І., *Словник українських імен*, Київ : Довіра, 2005, 509 с.

Чуч. – Chuchka P. P., *Prizvyshcha zakarpatskykh ukrainsiv: istoryko-etymolohichnyi slovník*, Lviv : Svit, 2005, 703 s. // Чучка П. П., *Прізвища закарпатських українців: історико-етимологічний словник*, Львів : Світ, 2005, 703 с.

References

Denysyuk V. V., *Antroponimy v ukrajins'kyi istoriohrafichnyi tradytsiyi druhoi polovyny XVII–XVIII st.* Kyiv : Milenium, 2006, 203 s. // Денисюк В. В., *Антропоніми в українській історіографічній традиції другої половини XVII–XVIII ст.*, Київ : Міленіум, 2006, 203 с.

Yefymenko I. V., *Ukrayins'ki prizvyshchevi nazvy XVI st.*, Kyiv, 2003, 168 s. // Єфименко І. В., *Українські прізвищеві назви XVI ст.*, Київ, 2003, 168 с.

Kovalyk I. I., *Pytannya imennykovoho slovtovoru v skhidnoslovyans'kykh movakh u porivnyanni z inshymu slovyans'kymu movamy. CH. I*, L'viv : Vydavnytstvo L'vivskoho universytetu, 1958, s. 26–40 // Ковалик І. І., *Питання іменникового словотвору в східнослов'янських мовах у порівнянні з іншими слов'янськими мовами, Ч. I*, Львів : Видавництво Львівського університету, 1958, с. 26–40.

Kravchenko L. O., *Prizvyshcha Lubenshchynu*, Kyiv : Fakt, 2004, 198 s. // Кравченко Л. О., *Прізвища Лубенщини*. Київ : Факт, 2004. 198 с.

Krykun M., *Podilske voievodstvo u XV–XVIII stolittiakh*. [u:] *Statti i materialy*, Lviv : NTSh, 2011, 734 s. // Крикун М., *Подільське воєводство у XV–XVIII століттях. Статті і матеріали*, Львів : НТШ, 2011, 734 с.

Krykun M., *Rets. na kn.: Dariusz Kołodziejczyk. Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672–1699. Warszawa. 1994. 264 s.*, [u:] Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya istorychna. Lviv. 1998, vup. 33, s. 290–295 // Крикун М., *Рец. на кн.: Dariusz Kołodziejczyk. Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672–1699. Warszawa, 1994. 264 s.*, [u:] Вісник Львівського університету. Серія історична. Львів, 1998, вип. 33, с. 290–295.

Kurchyn'ska Z. O., *Defter Mufassal 1681 roku – unikal'ne dzherelo ukrajins'koho onimikonu*, [u:] *Studiyi z onomastyky ta etymolohiyi*. 2019–2020, vidp. red. V. P. Shul'hach, Kyiv, 2021, s. 124–144 // Купчинська З. О., *Дефтер Муфассал 1681 року – унікальне джерело українського онімікону*, [u:] *Студії з ономастики та етимології*. 2019–2020, відп. ред. В. П. Шульгач, Київ, 2021, с. 124–144.

Kurchyn'ska Z. O., *Ukrayins'ka antroponimiya XVII st. u malovidomomu turets'komu istorychnomu dzhereli*, [u:] *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Filolohiya*, 2021, vup. 1 (45), s. 281–289 // Купчинська З. О., *Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі*, [u:] *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*, 2021, вип. 1 (45), с. 281–289.

Kurchyn'ska Z. O., *Ukrayins'ka antroponimiya XVII st. u malovidomomu turets'komu istorychnomu dzhereli. III*, [u:] *Studiyi z onomastyky ta etymolohiyi*. 2021–2022, vidp. red. V. P. Shul'hach, Kyiv, 2022, s. 118–132. // Купчинська З. О., *Українська антропонімія*

- XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. III, [у:] Студії з ономастики та етимології. 2021–2022, відп. ред. В.П. Шульгач, Київ, 2022, с. 118–132.
- Kupchyns'ka Z. O., *Ukrayins'ka antroponimiya XVII st. u malovidotomu turets'komi istorychnomu dzhereli. IV*, [у:] Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Filolohiya, 2022, vup. 1 (47), s. 167–179 // Купчинська З., *Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. IV*, [у:] Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія, 2022, вип. 1 (47), с. 167–179.
- Ostash R. I., *Do pokhodzhennya pryzvyshchovykh nazv Reyestru (Sproba etymolohichnoho slovnyka)*, [у:] *Reyestr Viys'ka Zaporoz'koho 1649 roku: transliteratsiya tekstu*, Kyiv : Naukova dumka, 1995, s. 517–567 // Остап Р. І., *До походження прізвищевих назв Реєстру (Спроба етимологічного словника)*, [у:] Реєстр Війська Запорозького 1649 року: транслітерація тексту, Київ : Наукова думка, 1995, с. 517–567.
- Pakhomova S. M., *Evolutsiya antroponimnykh formul u slov'yans'kykh movakh: monohrafiya*, 2-e vyd., Uzhhorod : Vydavnytstvo O. Harkushi, 2012, 344 s. // Пахомова С. М., *Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах: монографія*, 2-е вид., Ужгород : Видавництво О. Гаркуші, 2012, 344 с.
- Redko Yu., *Slovnuk suchasnykh ukrainskykh pryzvyshch*: u 2 t., T. 1, Lviv : NTSh, 2007, 720 s.; T. 2, Lviv : NTSh, 2007, 1438 s. // Редько Ю., *Словник сучасних українських прізвищ*: у 2 т., Т. 1, Львів: НТШ, 2007, 720 с.; Т. 2, Львів : НТШ, 2007, 1438 с.
- Skrypnyk L. H., Dziatkivska N. P., *Vlasni imena liudei: slovnuk-dovidny*, Kyiv : Naukova dumka, 2005, 334 s. // Скрипник Л. Г., Дзятківська Н. П., *Власні імена людей: словник-довідник*, Київ : Наукова думка, 2005, 334 с.
- Slovnuk pryzvyshch: praktychnyi slovozminno-orfohrafichnyi (na materialy Chernivechchynu)*, Chernivtsi : Bukrek, 2002, 424 s. // *Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівецьчини)*, Чернівці : Букрек, 2002, 424 с.
- Slusar O., *Slovnuk bukovynskykh pryzvyshch*, Chernivtsi : Ruta, 2005, 432 s. // Слюсар О., *Словник буковинських прізвищ*, Чернівці : Рута, 2005, 432 с.
- Triiniak I. I., *Slovnuk ukrainskykh imen*, Kyiv : Dovira, 2005, 509 s. // Трійняк І. І., *Словник українських імен*, Київ : Довіра, 2005, 509 с.
- Farion I. D., *Ukrainski pryzvyshchevi nazvy Prykarpatskoi Lvivshchyny kin. XVIII – poch. XIX st. (z etymolohichnym slovnykom)*, Lviv : Litopys, 2001, 371 s. // Фаріон І. Д., *Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини кін. XVIII–поч. XIX ст. (з етимологічним словником)*, Львів : Літопис, 2001, 371 с.
- Chuchka P. P., *Prizvyshcha zakarpatskykh ukrainsiv: istoryko-etymolohichnyi slovnuk*, Lviv: Svit, 2005, 703 s. // Чучка П. П., *Прізвища закарпатських українців: історико-етимологічний словник*, Львів : Світ, 2005, 703 с.
- Chuchka P. P., *Slovianski osobovi imena ukrainsiv: istoryko-etymolohichnyi slovnuk*, Uzhhorod : Lira, 2011, 428 s. // Чучка П. П., *Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник*, Ужгород : Ліра, 2011, 428 с.
- Shulhach V. P., *Narysy z praslovianskoi antroponii, chast. I–VI*, Kyiv : Dovira, 2008–2019 // Шульгач В. П., *Нариси з праслов'янської антропонії, ч. I–VI*, Київ : Довіра, 2008–2019.
- Yashchuk L., *Imena ta imena-pryzvys'ka rozryadu „nomina personalia” yak dzherelo pryzvyshchovykh nazv Zhytomyrshchyny XVI–XVII st.*, [у:] Visnyk L'viv's'koho universytetu. Seriya filolohichna, L'viv : L'viv's'kyu natsional'nyu universytet imeni Ivana Franka, 2019, vup. 71, chast. II, s. 35–44 // Яшук Л., *Імена та імена-прізвиська розряду «nomina personalia» як джерело прізвищевих назв Житомирщини XVI–XVII ст.*, Вісник Львівського університету. Серія філологічна, Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019, вип. 71, част. II, с. 35–44.

Dziubiński A. *Recenzja ks.: Dariusz Kołodziejczyk. Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672–1699. Warszawa, 1994. 264 s., Przegląd Historyczny, 1995, № 86/1, s. 107–111.*

Farsça-Türkçe Lûgat, فرهنگ فارسی, *Yazan Arif Etik, Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Farsça Öğretmeni, İstanbul : Salâh Bilici Kitabevi Yayınları, 1968, 466 s.*

Kołodziejczyk D., *Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672–1699, Warszawa : Oficyna Wydawnicza «Polczek» Polskiego Czerwonego Krzyża, 1994, 264 s.*

Kołodziejczyk D., *The Ottoman Survey Register of Podolia (ca. 1681). Defter-i Mufassal-i Eyalet-i Kamaniçe. Part I: Text, Translation, and Commentary, Kyiv; Cambridge, Massachusetts : Harvard University Press for the Harvard Ukrainian Research Institute, 2004, 672 p., 6 maps.*

Wójcik Z., *Recenzja ks.: Dariusz Kołodziejczyk. Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672–1699. Warszawa, 1994. 264 s., „Kwartalnik Historyczny” 1995, rocz. CII, s. 3–4.*

<https://ridni.org/karta/>

Зоряна Купчинська – завідувач катедри української мови імені професора Івана Ковалика Львівського національного університету імені Івана Франка

ORCID: 0000-0003-0000-0345

Email: zoryana.kupchynska@lnu.edu.ua